

Dacă despre birocrație s-au scris sute, dacă nu mii de volume, despre birocrați în general s-a scris și vorbit mult mai puțin. S-a accentuat, cel puțin în ultimul secol, ineficiența economică a birocrației, cu un efect nefast asupra percepției publice a birocraților. Pentru simplul fapt că fac parte dintr-un sistem ineficient, aceștia au devenit antipatici pentru opinia publică, fiind considerați adevărate organisme parazitare. La o privire mai atentă însă, precum a camerei lui Akira Kurosawa (Ikiru - probabil cel mai subapreciat film al celebrului regizor japonez), paradigma poate fi inversată, birocrații putând fi percepuți, la rândul lor, nu autorii, ci victimele, și nu oricare, ci principalele victime, ale dezumanizatorului Leviathan modern.

Birocrații pot fi clasificați în două categorii, în funcție de relația lor cu cetățenii și politicienii. Ei sunt fie tehnocrați, fie simplii funcționari, lucrează fie în back office, fie în front office. Tehnocrații sunt în general “stăpânii” politicienilor, în timp ce funcționarii sunt “sclavii acestora”. Tehnocrații nu intră niciodată în contact cu cetățenii (poate doar prin intermediul televiziunilor), funcționarii în schimb sunt sătui de solicitările semenilor. Și unii și ceilalți trăiesc însă adevărate drame individuale. Tehnocrații suferă de o veritabilă infatuare a cunoașterii, în timp ce funcționarii sunt loviți de un adevărat sictir, ca ultimă etapă a plictiselii care-i lovește zi de zi la birou. Primii se cred Dumnezeu, planifică centralizat, elaborează politici publice și dau directive, cei din urmă au impresia că sunt “biciul lui Dumnezeu” pe pământ, de ștampila și pixul lor depinzând succesul oricărei inițiative a simplilor cetățeni privați. Și unii și ceilalți eșuează în marea majoritate a demersurilor lor. Tehnocrații dau vina pe politicieni și funcționari, incapabili să înțeleagă și să pună în practică politicile lor vizionare. Funcționarii în schimb dau vina pe sistem, pe tehnocrați și pe politicieni, care sunt rupți de realitate, în opinia lor. Și unii și ceilalți își varsă năduful pe simplii cetățeni, agasanți și incapabili să perceapă tabloul de ansamblu inerent sistemului. Pentru tehnocrați cetățenii sunt doar variabile menite a le încurca calculele macro, pentru funcționari ei sunt simple numere. Dacă însă tehnocrații se numără, conștient sau nu, printre artizanii Leviathanului modern, funcționarii sunt victimele acestuia.

Cea mai bună descriere a unui reprezentant la funcționarilor o face naratorul din filmul lui Kurosawa: “Iată-l pe protagonist. Dar ar fi plictisitor să faceți cunoștință cu el acum. De fapt, nu face decât să piardă timpul, fără să-și trăiască viața cu adevărat. Cu alte cuvinte, nici nu se poate spune că este cu adevărat viu. La fel de bine ar putea fi un cadavru. De fapt, acest om e mort de mai bine de 20 de ani. Înainte de asta, a trăit puțin. Chiar a încercat să presteze o muncă adevărată (a întocmit un raport intitulat “O propunere de creștere a eficienței departamentale” - n.r.). Dar acum, abia dacă a rămas o urmă a pasiunii și ambiției sale de

altădată. S-a uzat complet datorită minuțiozității aparatului birocratic și preocupărilor lipsite de sens pe care acesta le generează. Ocupat, mereu atât de ocupat! Dar de fapt, acest om nu face nimic. Absolut nimic, decât să își protejeze colțișorul lui. Cea mai bună soluție de pe lumea asta pentru a-ți păstra postul este să nu faci nimic.”

Așa că, atunci când veți da la vreun ghișeu de un funcționar sictirit, priviți-l ca pe o victimă a sistemului, și nu ca pe un tartor, care și-a făcut un țel din a vă face zile fripte. Adevărații responsabili sunt în altă parte.

Alte replici din film:

"- Am auzit că nici măcar nu ți-ai luat vreun concediu vreodată. Oare Primăria chiar nu poate funcționa fără tine? - Dimpotrivă, nu mi-am luat concediu pentru că, dacă mi-aș fi luat, toată lumea ar fi observat că Primăria nu are nevoie deloc de mine."

“Pentru a goli un tomberon este nevoie de un alt tomberon care trebuie umplut cu hârtogăraia menită să aprobe golirea primului”{jcomments on}